

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT

Utkommer hvarje Söndag

Pris för 3 Månader 1 Rdr. B^{co}

Enkla. N^o

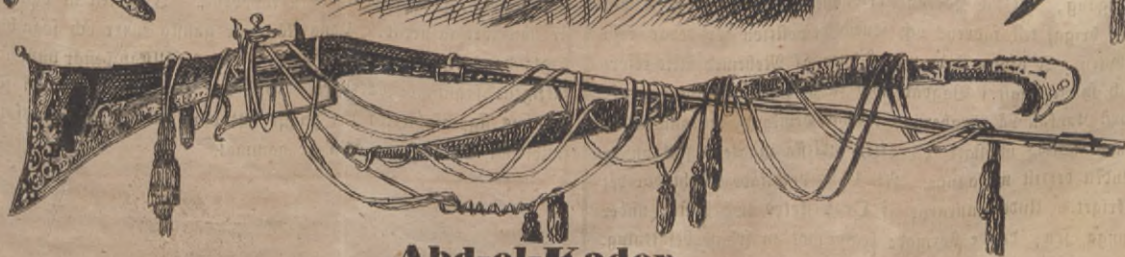
8 sk. B^{co}

SÖNDAGS MAGASIN

N° 3

Göteborg, Söndag d. 16 April 1848

2 Qvar.

Abd-el-Kader.

Abd-el-Kader.

Ändligen har Frankrikes lycka lemnat i händerna på det samma deß mest fruktade fiende, Emiren Abd-el-Kader; den moderne Jugurtha har underkastat sig sina fiender och, såsom Napoleon på Vellerophon, utspelat sin roll på "Asmodée." Efter den sista fruktansvärda, tappra, men ändamålslösa träffningen med Maroccanerna, der Abd-el-Kader med sin lilla skara genombröt den 40,000 starka marocanska arméen, ville han med 1,500 man kasta sig in på det fransiska området, men den franska generalen Lamoricière hade med flera Squadroner Spahis besatt gränserna, så att emiren råfode emellan två eldar. Väl hade han under nattens flydd nu, såsom otaliga gånger tillföre, funnat undfly sin fiende; men detta sista slaget snes hafva nedstämt hans mod. Han skidade till hertigen af Anmale, generalguvernören öfver Algerien, till tecken af sin fullkomliga undergifvenhet, sin sista häst, och öfverlemnade sig med familj, under vilfor att få framleswa sina dagar med denamma i Alexandria eller Saint Jean d'Acre. Den 25 Dec. förlibet är inseppades han med sina hustru, sina barn och sitt folk på ångfartyget Asmodée till Toulon, der den besegrade hjälten den 29 mottogs med stödig aktning. Han besinner sig ännu, då detta skrives, på samma ställe, hvarifrån, såsom man säger, han kommer att afgå till Egypten.

Abd-el-Kader, andra sonen till Arabuten Sid-el-Hadj-Mahibdin, är född 1808, icke långt från Mascara.

Hans fader var så väl genom sin fromhet, som genom sin vishet och insigt, en utmärkt man; hans moder, som hette Zora, var ett litterärt bildadt fruntimmer, en omskändighet, som skall förekommer bland Araberna. Vid Abd-el-Kaders födsel skall en himmelsblå flamma flera minuter hafva swäfwat öfver barnets hufvud såsom en gloria, och modren skall wid denna anblick hafwa utropat: Se, Hafem-Scheraga, det af profeten förkunnade barnet, se den väntade! Under 12 års tid finner man gossen inbegripen i studier hos en släkting i Oran, der han såsom yngling, med en för hans ålder sällsynt själsnärvaro, räddade sin fader. Hos behen Hasfan var Abd-el-Kaders fader mistänkt ör äregiriga affigter, och en med ewanlig lyf af honom förberedd pilgrimsfärd till Mecca stärkte än ytterligare mistanken. Då försvarade den unge Abd-el-Kader den gamle Arabuten med sådan framgång, att på Hasfans rekommendation behen af Tunis ställde en brigad till fadrens och sonens disposition för deras resa till Egypten. I denna stad, wid åsynen af Mehemed Alis reformer, och synnerligast i Bagdad wid en af hans förfäders graf, skall först tankan på Arabernas i hans hemland reorganisation hos honom hafwa uppstått, och efter turkiska magtens fall ansåg han stunden der till vara inne. År 1832 predikade Mahibdin det heliga kriget. Under murarne af Oran stötos två hästar under hans unga son, då de stormade fram mot en fransk besättning.

För att till ordning återföra den, tillfölje af Orans intagande af Fransmännen, utbrutna anarkien och för att ställa de förskugrade folkmassorne under inslytandet af ett baner, höll den gamle Arabuten på slätten wid Egrès, som omgifwer Mascara, en sammankomst och föreslog här sin son, som redan då gjort sig bemärkt genom sin tappret, sin fromhet och sitt förstånd, till anförare för sina landsmän. Med lifsig enhällighet utropades Abd-el-Kader af den församlade menigheten till sultan; såsom tecken till sin nya wärdighet omgafs han med den violsfärgade burnus och hälfades såsom Beduinernas politiska och religiösa öfverhufvud. Han var då 25 år gammal. Träffningen wid Macta grundlade hans magt, och hans första omsorg blef nu att i politiskt, finansiellt och militäristiskt hänseende organisera sin stat. Denna organisation har öfverleswat hans fall. Den är så beredad på nationell grund, att Ungeand funnit för godt att behålla den. För sex år sedan fördrofs han till Marocco, der hans magt likaledes tillintetgjordes, och det behöfdes slagtingen wid Zogh, för att få kajsaren Muley-Abd-el-Mhamon att förstå, att han i honom hade en swår medtäflare. Fördraget i Tanger, som Fransmännen stöto med kajsaren af Marocco, undergräde hans magt. De sednare årens historia ådagalägger de modigaste hjältebedrifter af honom, men och hans mer och mer ådagalagda oförmåga att kunna hålla sig wpre emot de honom på alla sidos trängande fienderna.

Ännu är Emiren ej 40 år och de afågsnaste trafter af den islamitiska werlden äro dock fulla af hans rykte. Huru stor synes han ej och i sina största motgångar, ser som en hjälte ur sagans tider! Och dock är frigis rykte ej hans enda ära. På hans höga vanna, säga de som set honom, thronar det religiösa allwaret, i hans ljuswa och milde ögon uttalar sig patriarkens höghet. Wärdig i sitt lagn och stornande i sin handling förenar han wilsans blirt med swårmodets ärar, den sällsamma konstnasten af andakt och herflöfnad, af den råa kraften och den fromma mildheten, korteligen en personlighet, hwilken Afrikas lika så widspefliga som krigiska befolkning icke her kunnat neka hyllningens trohet och herradömet rätt.

Abd-el-Kader är af medelmättig storlek. Hans ansigtsfärg har ej förnåma Arabers fullkomliga renhet; der är schatterad med små fläckar, som härröra från lepporna. I midten af pannan är han lätt taluerad. Hans skägg är ganska swert och söga busigt; hans kläder äro högst enkla. Hans sällskap består hufvudsakligen af kvinnor och barn. Han har tre hustrur och två söner hos sig, af hwilka den yngste, ett barn med ganska intressant sphyonemi, är omkring åtta år gammal.

Ett nattligt äfventyr i Ostindien.

En engelsk officer berättade i en förtrolig krets följande äfventyr, som han utstått under sitt wistande i Indien.

En swal eftermiddag, gick jag beledsagad af en pojke, på jagt till östliga Dschungel, på andra sidan om den slätt, der wi slagit läger. Kl. war ännu ej 5, då wi redan hade jagtwästorna fulla af det delikataste wilbt; dertill kommo några harar och en sällsynt fogel, som jag till min jagtkamrats stora glädje skänkte honom. Men som jag ej hade lust att snart återwända, så hemsände jag pojken med bytet, sedan jag förut noga underrättat mig om vägen.

För att hämta frakter för ytterligare ströfwerier, lade jag mig i det forta torra gräset, då jag plötsligen uppskrändes af en påfogels genomträngande skri. Han höjde sig långsamt framför mig och tog med låg flykt kosan mot skogen. Mig war ej obekant att man wanligtvis har att frukta en tiger, der man upptäcker en fogel af detta slag. Men jag hade ännu aldrig skjutit en sådan, och jagarens passion segrade öfwer försigtighetens wisa råd. Jag sprang hastigt upp och skyndade efter fogeln. Snart besann jag mig i en labyrinth af skog. Två gånger hade den präktiga fogeln uppslugit och två gånger hade jag förgäfves skjutit efter honom, då jag plötsligt i sanden, som jag passerade, märkte otwetydiga spår af en tiger. Med föresats att wända om, hade jag knappast tillryggalagt 40 steg, förr än jag observerade ett högljudt morrande, och sålunda öfwerthygades jag nu om den nära faran. Framför mig, på den wäg, derifrån jag kommit, såg jag genom akasiefmåskogen ett par eldklot — den lurande och morrande tigers ögon. Den oroliga swansen antydde tillräckligt för mig nödwändigheten att bereda mig på en kamp.

Jag war efter en ungefärlig beräkning blott 3 à 4 famn r från tigern. Mitt gewär war wäl laddadt, men blott med skot. Till höger framför mig war ett fritt rum, som förde till några språda wildaplar, mellan hwilka och mig marken tycktes för fort tid sedan blifwit utgräfd några alnar i bredd. En blick war tillräcklig att säga mig, att den bästa förwarpspost wore det närmaste ihåliga träd. Men då jag mistroade att uppnå det samma, innan tigern gjort sitt anfäll på mig, gjorde jag, i stället för att wända om, ett plötsligt språng till höger, och uppnådde sålunda den önskade ställningen, dock ej utan att i och med det samma utfatto mig för n annan oförutsedd fara. Ty i samma ögonblick jag sprang öfwer den mellanliggande platsen, kände jag, huru den med lös betäckta jorden gaf efter, och jag warseblef snart att marken war undergräfd. I samma ögonblick war den ofästra marken intagen af den förföljande tigern. Det fruktansvärda djuret satte häftigt af efter mig, men hade knappast med fötternas widbrört fallgrafwens betäckning, förr än denna gaf efter, dock så, att tigern ej ramlade ner, utan blef hängande i framtas-

sarne wid gropens kant. Jag war honom nu så nära, att jag kände hans warma, stinkande andedrägt. Förskräckt till böden stirrade jag emot tigers stora förfärliga ansigte. Han, lika mycket intagen af raseri som af ängest, såg på mig med sina stora rosigiriga ögon, under det att ur det halft uppspärrade gapet framträngde fruktansvärda ljud.

Lyckades det tigern att arbeta sig upp ur gropen, så förestor de en fruktansvärd kamp. Sökande att göra mig till herre öfwer min förskräckelse, sigtade jag med bösan efter hans hufwid och tryckte af. Med fruktansvärdt rystande störtade tigern ner i grafwen och jag af tacksamhetens känslor på mina knän på jorden.

Men det war ej tid till ro och hwila. Altonen gick mer och mer under, och redan utsträckt sig fuggorna till jättelångd. Jag hade så förrat mig, att jag ej wisse hwart jag skulle wända mig för att komma ut. Solen war nu i sin nedgång; mörkare och dystrare blef skogen, och i den riktning, som jag tagit, hämmade klyftor och grafwar min fortkomst. Mitt läge blef obehagligare och obehagligare. Snart kom jag till ingången af en håla, och då jag förmobade att detta war tigers boning, aflägsnade jag mig från densamma och klättrade uppför en liten med mossa och svingerwårter bewärd kulle, som tycktes bilda hålans tak. Under det jag klättrade med händer och fötter, för att komma upp, trängde menliga toner till mitt öra. Knappst hade jag stannat ett ögonblick för att lyfna, innan jorden, der jag stod, gaf efter och jag, såsom min dödsfiende några ögonblick förut, wäl ofskadad, men dock med lika stor förskräckelse, nedföll i en grupp af menniskor, som efter allt utseende derigenom fattes i lika stor förskräckelse som jag. Roy och skrik hördes omkring mig på alla sidor. "Det är en jägare," ropade en; "en warulf, ett spöke," ropade en annan. När jag samlat mig, besann jag mig i en underjordisk håla. Husets innewånare bestodo af en gammal man, en qumma och en gosse, som wore i begrepp att antända en stor eld, öfwer hwilken hängde de enkla kockfärl, som insödingarne begagna för distillerandet af insmugglad arrak.

Med få ord förklarade jag för dem anledningen till mitt inträde, mitt äfventyr med tigern och min önskan att få någon, som mot hederliga dricksöpenningar kunde wisa mig rätta vägen. Det arma folkets glädje blef stor, då de ersoro att tigern war skaffad ur wägen. De försäkrade att han omöjligt kunde komma ur grafwen. Sedan de enträget hebt mig att ej förräda dem, gåfwo de mig gossens till wägwisare.

Det hade emellertid blifwit stumt, ja mörkt. Det indiska klimats dunkla skymning hade inbrutit och gått öfwer i natt, under det jag war i hyttan, hwilken, såsom jag nu såg, war belägen inwib en slätt på gränsen af en tät skogsdunge. Af de ser mil, wi hade att gå, hade wi knappast passerat den första, då min förare slappade och stobade sig i knäet. Sålunda såg jag mig nödsä-

had att låta gossen wända om, sedan jag låtit honom, så wäl sig göra kunde, för mig beskifwa den wäg, jag hade att taga. Jag ryckte således fram ensam. Rundt omkring war djupt mörker, blott på långt afstand syntes ljusstimmer, mot hvilket jag rigtade mina steg; så länge det lyfte, gick all ting bra. Men snart försvann detta ljus, och nu såg jag ingenting mer. Alla de toner och känslor, som äro så egendomliga för en asiatisk natt, swäswade öfwer och omkring mig, under det jag sakta framstreb. Luften war angenämt swal. Myriader insekter fyllde atmosfæren; muskios swärmade omkring mig i stora hovar; gråshoppor låto öfwer allt höra sitt storrande låte; då och då stref en nattuggla öfwer den ödesliga heben eller swärmade en grupp hägrar genom luften. Man hörde ljudet af Rödrumeln, quakandet af jättegrodan, och här och der glänste swärmar af lösslugor i den dunkla luften. De dansade, glödde och glittrade omkring mig såsom fladdrande stjernor. En gång beläkte de grenarne på ett litet träd på heben, der jag framgick, så att det såg ut, som om det samma warit upplyst af tusende lampor; hwarje blad gnisttrade såsom af diamanter, rubiner och smaragder. Plötsligen försvann de, lika snabbt som de kommit; allt blef åter mörkt och ödsligt.

Då månan snart måste uppkiga, så beslöt jag att något dröja här, och satte mig på stranden af en bäck, som knapt war en aln bred. Jag war just i begrepp att insomna, då något hastigt knöbbade in på mig. Jag hörde ett surrande låte, något hvarst föremål förorsakade mig smärta i mitt utsträckt ben; ett egendomligt surrande hördes för andra gången och allt blef åter tyft. Förfräckt for jag med handen öfwer benet och märkte att mina kläder måste wara genomslungna, ty det rann blod ur ett sår. Se kunde jag ej, men på marken märkte jag något liggga. Kanste en vil? Ingalunda utan en tagg af ett piggswin. Det skygga, så fallan i dessa trakter synbara djur hade welat dricka ur bäcken, men hade derwid kommit i beröring med mitt ben och förlorat en tagg.

Derpå insomnade jag. Sedan dess har jag aldrig i fria luften haft en så söt och djup sömn. Men mitt uppvaknande war fruktansvärdt. Innan jag wakenade, hade jag en egendomlig aning om min fara. Det förefom mig, som om en kall skugga glidit fram öfwer min kropp. Det syntes mig, som om mina ben warit omkringade af en lefwande ledja. Jag war ej förr waken, än jag med outhärlig sasa kände den nedra delen af mina ben ända upp till knät omkringade af en osantlig orm.

Min Gud, jag är förlorad, war det inre förfräktelseropet, som gjorde att hwarje blodsdroppa i mina ådror stelnade till is, och blott genom öfvermensliga ansträngningar lyckades det mig att blifwa liggande fullkomligt utan rörelse. Huru länge det warade wet jag ej, ty i en sådan fruktansvärd dödsångest är tiden en flykt af ewigheten. Plötsligen flannade hela himlen och månan

gick upp, öfwer mig glänste stjernorna. Jag kunde se dem alla, ty jag låg på sidan med ena handen under hufvudet, i en ställning, der jag hwarken kunde röra mig eller skåda ner på min fruktansvärda kamrat. Då kom ytterligare en anledning till försträckelse. Ett märkwärdigt surrande låte, som hördes bakom mig, gjorde ormen munter, ty jag kände att han började röra sig och tog wägen uppåt mitt bröst. I detta ögonblick, då det gruffiga i mitt läge war nästan obrägligt och döden stod mig tybligt för ögonen, sprang någon ting först upp på min arel och derifrån ner på ormen. Nu följde ett gällt skri af den nye angrifaren och ett fruktansvärdt hwäsannde å ormens sida. Ett ögonblick kände jag, huru det wände och wred sig på min kropp. Striden fortsattes sedan några steg ifrån mig, på gräsplanen. De stridande kämparne woro en *Jhneumon* *) och en *Cobra Capella*.

Nu reste jag på mig och åskådade den märkwärdiga kampen, ty allt war nu klart och klart såsom dagen. Ett ögonblick höllo de sig stilla midt emot hwarandra, och kraftigt studsade trollkraften af den giftiga ormblicken mot hans fiendes listiga ögon. Men efter denna tvefamp med ögonen följde en förfärlig drabning. Jag såg huru *Jhneumon* blef biten, huru han stynade bort, sannolikt för att söka den ännu obekanta planta, hwars saft, såsom man påstår, är ett motgift mot ormbett; huru han med frisk kraft återwände för att anfälla. Efter flera förnyade anfall föll *Cobran* utmattad från hufvudet till den fjelliga skerten, sedan han kämpat långa stunder i upprättstående ställning. Sedan *Cobran* war död, sprang den underbare segraren upp på ormens kropp och lekte med den, såsom katten leker med sitt rof.

Lilla, wälgörande, modiga warelse! Sedan denna tid har jag alltid en *Jhneumon* hos mig; säkerligen det trognaste, tillgifnaste och gladaste af alla sawortdjur.

*) Wi weta att *Jhneumon* är en art rotta, som synnerligen förefommer i Egypten, och der betraktas såsom särdeles nyttig, emedan den förför och tillintetgör ormarnes och Alligatorernes äföda. Den hade i Egyptens älska tider ett gudomligt anseende.

Politisk bildning bland swenska allmogten.

Efter riksdagsmannawalet för innewarande riksmöte tillfrågade en pastor sin åhörare, en gammal bonde, som för sin redlighet och bnglighet ansågs såsom en bland skolarne inom församlingen: "Nå, min kära Anders, säll du ej några röster wid walet till riksdagsgeman?" — "Säll kunde jag sält några," swarade Anders; "men ja wa lika nöjd. Swa kan wäl en skolars bonne uträkta wid di usse riksdagarne? Den tar li bara och wråker i ett utskott, och der får han ligga."

En Tjursfæktning i Madrid.

Don Montes.

Ofwer en tjursfæktning i Madrid, der Spaniens berømdaste fæktare, Don Montes, optrædte, yttirar en resande fæljande. — Den alltid glada och upprymda pøbeln var här bewårnad med instrumenter för att åstadkomma larm. Man härmade med ett slags blåckinstrumenter, som liknade våra nattväktarelurar, tjurars vrålände, och retade medelst trummor och pipor mer och mer det förut nog wilde och rasande djuret. Många wingade pifor, fanor och kläder, för att blända ögonen på det uppretade offret. Alla dessa instrumenter, proberade under wåntan på det oförlifveliga stadespelet, erbödo en anblick och ett lorm, som genom hwad man hørte och såg retade själen till en wilbhet, hwilken måste föregå ett stadespel, sådant som en tjursfæktning. Icke mindre stormande, fast med mera smal, gick det till i lograderna. De stolta Spaniorforna hwilade mot logernas bröstswårn och slukade med giriga blickar hwarje förberedelse för det herrliga stadespelet. De swarta fidekläderna, de swarta stöjorna, som swajade ned från det glånsande håret, den egendomliga ansigtetsfärgen, hwilket allt syntes beråknadt på att understödjia det lifliga musfelsespelet,

gaf Spaniorerna i mina ögon någonting så utomordentligt, att jag ej kunde wända min blick ifrån dem. Då framtrædde stutligen Don Montes sjelf på stadesplatsen. Folket mottog den berömde Matadoren med ett jubel, som man måste hafwa sett, för att kunna tänka sig det samma såsom möjligt. Don Montes porträtt hänger i hwarje fruntimmers kammare; han är den færfste, den mest færfade man i Spanien. Den blekgule, rikt pufsade, wålwärte mannen syntes fullt medweten af sin betydelse. Han fastade en genomträngande blick fring raderna af det församlade folket och tackade stolt för det bifall, hwarmed han belönades. Härpå ställde han sig lugnt framför det af pifadorerna med käppar uppretade djuret. Detta störtade i fullt raseri mot sin nya motståndare. Denne wåntade ansåket, utan att göra det ringaste försök till sin räddning. Jag trodde mig redan se tjurens horn i den förwågne kämpens inelsswor. Allt syntes dela min känsla, ty intet ljud lät förnimma sig, med usdautag af det olyckliga djurets vrålände, som framkallades af smårta och raseri. Då gjorde Don Montes med lätthet och grace ett fideprång och satte sig i tomta

starka svärd i djurets buk, likväl så, att böden ej kunde följa derpå. Åskådarna kände kämpens affigt att ännu ej göra slut på det hänryckande skådespelet, och belönade honom med ett tusenfaldigt upprepadt bravorop. Derwid glödde deras ansigten wid en insensualist förtjusning. Böbelns förwidna, blödtörstiga miner, och de kintna händerna in jagade hos mig fruktan och affky. Men till och med de finaste fruntimren woro förtjusta och kastade sig, under handklappningar och bravorop, fram öfver sina loger. I deras drag kunde man ej läsa annat än wällust och njutning. Nu war tiden kommen att förewisa det högsta, som kan förekomma wid dylika skådespel. När tjuren för andra gången med förubbeldt raseri började anfallet på sin fiende, höll denne med högra handen swärdet emot honom; med den wänstra swängde han hatten i lusten, satte sin wänstra fot mellan tjurens horn, och swängade sig, då denne började upplysta hufwudet, med en sats öfver honom. War jublet stort wid första förswaret, så höjde det sig nu till en entusiastism, som ej kan beskrifwas. Härefter retades han ännu mer en stund med det af raseri stummande djuret. Nu sedan han förewisat det högsta, som kan presteras i en sådan kamy, skyndade han sig att göra slut på skådespelet. Wid tjurens nästa anfall stötte han sitt swärd i hans bröst, så att han föll ögenblickligen död till jorden.

Fortfättning af Djurrikets Natural-historia.

1. Femmines Stubbapa (Colobus Temminckii). Fig. 40.

Hufwudskålen, hjesan och bakhufwudet svart, ryggen lifasom fyrtre stån af armarnes öfra del svartaktigt blå; ansigtets sidor och bröstet hafwa rostbröd, händerna deremot något dunklare färg. Halsen och en rimska långsl efter bröstet och underlifwet äro smutsligt gulaktiga eller hwita, knäna och nedra delen af benen rostbröda, swansen är svart wid basen, högre upp kastanesbrun. Ansigtets nakna hud är brun med öfvergång i dunkelröd; insidan af händerna är nästan af samma färg. En gammal, hwitaktig hona gaf Dgiby anledning att förbise den af Kuhl under ofwannämnda namn upptäckta arten och att gifwa densamma ett nytt namn. Man finner upstoppade exemplar af dessa djur, som äro två fot och två tum höga och hafwa en två fots lång swans.

3. Krag-Stubbapan (Colobus polycomas). Fig. 41.

Regnera från Sierra Leona utmärka denna apa med namnet Konungsåpan. Werkligen utmärker sig densamma genom lifliga färger och det på framhufwudet upstigande diabemartade håret. Kroppen är bakåt betäckt med solswart och kort hår, men har på frambelen af kroppen, på hufwud, nacke, flulbror så långt, mahns-

ligt nedfallande gulaktigt hwitt hår, att djuret synes omgifwet med en mantel. Pennaut fallar den perukapan och gifwer den tre fots höjd i lodrät ställning. Då efter honom ingen Europé sett detta djur, har Wagner kommit på den tanken, att den af Pennant undersökta huden warit i någor mån stymvad och tillhört någon annan bekant art.

Guereza (Colobus Guereza). Fig. 42.

Den allmänna färgen är sammelswart; pannan, sidorna af halsen och hakan äro betäckta med sidenaktiga hår, hwilka såsom en mantel betäcka de nedra delarne och äro blånbande hwita; af samma färg är swansens bakdel och tofs.

Guereza bestrefes först noggrannt af Rüppel och förekommer blott i syd- och west-Asyasinien, der den ifrigt jagas af infödingarne, som med des hud pryda sina stölar. Den tar sin boning i djupa dalar, lefwer i små familjer nära floden, gör ofta då den förföljas, 40 fots höj, är snabb, liflig och af en wis godmodig karakter. Des näring består af frö, frukter och insekter, med hwilkas insamlade hon hysfelfätter sig hela dagen. Ratten tillbringar hon sofwande i träd.

6.

Safsakatten (Cercopithecus).

Hufwudet rundt, med måttligt framstående nos, tämligen pla i panna, ansigtswinkelen 45—60°, föga upphöjda ögonbrun; kindpåsarne af anseelig storlek. Drelständerna bredfroniga. Kroppbyggnaden ej tung, men ådagaläggande kraft. Lemmarne af medelmåttig längd och muskulösa. Händerna försedda med fullständiga tummar. Swansen lång, kraftig och utsträckbar. Huden försedd med litet hår.

De af Eurkarne redan sedan 16:de århundradet med namnet Safsakatten benämnda apor, höra med undantag af dem, som bebo Madagaskar, till Afrikas fasta land och lefwa till största delen mellan wändfretsarne. Blott Cercopithecus erythropygus förefommer på andra stån om södra wändfretsen, i Port Natal och de inre distrikterna af Capolonien. De föredraga att uppehålla sig i de tjocka stegarne, äro egentligen bestämda att lefwa i träden och nära sig utefterande af frukter. För inneswånarne i dessa trakter äro de ej litet beswärliga, ty de inbryta med lika mycken djershet som luf i planteringarne och äro i stånd att på en liten stund göra grusliga förhärjningar, och detta ej blott genom sin rofgrighet, utan mer genom ett ändamålsloft förförande af allt, hwad de öfverkomma, och genom att låpa med sig i stofsäckarne så mycket som möjligen der kan rymmas. Genom rymligheten af dessa säckar kunna de såsom i ett magasin föra med sig ett högt anseeligt förråd. De äro medelmåttigt stora, men utveckla en owanlig kraft och säkerhet i sina språng från ena trädet till det andra, oaktadt de röra sig obequämt på jorden.

Alltid oroliga och nyfikna låta de ej under en längre tid intaga sig af samma omständigheter. Midt i en hofsfästning, som tyckes vara af wigt för dem, föras de af den minsta småsak, och kunna hängiswa sig åt andra saker. De äro derföre swära att tämja, och blifwa i mera framskridna år onda till lynnet och låtta att upp-reta, huru milda och wänkskapliga de och i ungdomen äro. I wil- da tillståndet skola de vara förnade i stora trupper och helst les- wa i de med tåta skogar bewirna flodbräddarne; de skola derwid förråda mycket skofhet, utställa wakter och bilba avant- och ar- rieregarde. Man säger att de starkaste i samlingen anföra röf- wartågen, att de sinsemellan bilba ledja, för att med säkerhet omhwarfwa sitt rof, och att de på detta sätt inom kort tid för- må bortföra ansefliga rof. Sin förtröste och wrede uttrycka de genom tändernas sammanbitande och ett skriande ljud. Shuru de ej wåga göra direkt anfall på dem, som intränga i deras sko- gar, så försöka de dock att afwärja sådana inträng. — Denna avslaf är framställd under figuren 43.

1. Mona (Cercopithecus Mona). Fig. 44.

Mona är halfannan fot lång, utom den två fot långa swan- sen. Färgen på des hud är ej med bestämdhet betecknad, i det enkla hår äro gråa, gula och swarta, stundom och rostbröda och förleda med swarta ringar. Hufvudet är gulaktigt olivfärgadt, med gulaktigt haffsagg, båda med öfvergång i svart. Swansen en svartaktig, ögonbrynen brödnande rand löper en annan byst af röd färg, som framträder mer eller mindre bestämt hos olika individer. Nyggen är kastanjebrun, med swarta strimmor. Öfra delen af armen likasom swansen äro swarta, men på inre sidan hwit lika som undra delen af buken. Wid ömse sidor af swansens basis finnes en hwit fläck. Kretsens omkring ögonen, likasom kä- lorne, är blåbrö, läpparne äro föttfärgade, öronen smuttigt blekgula.

(Fortf.)

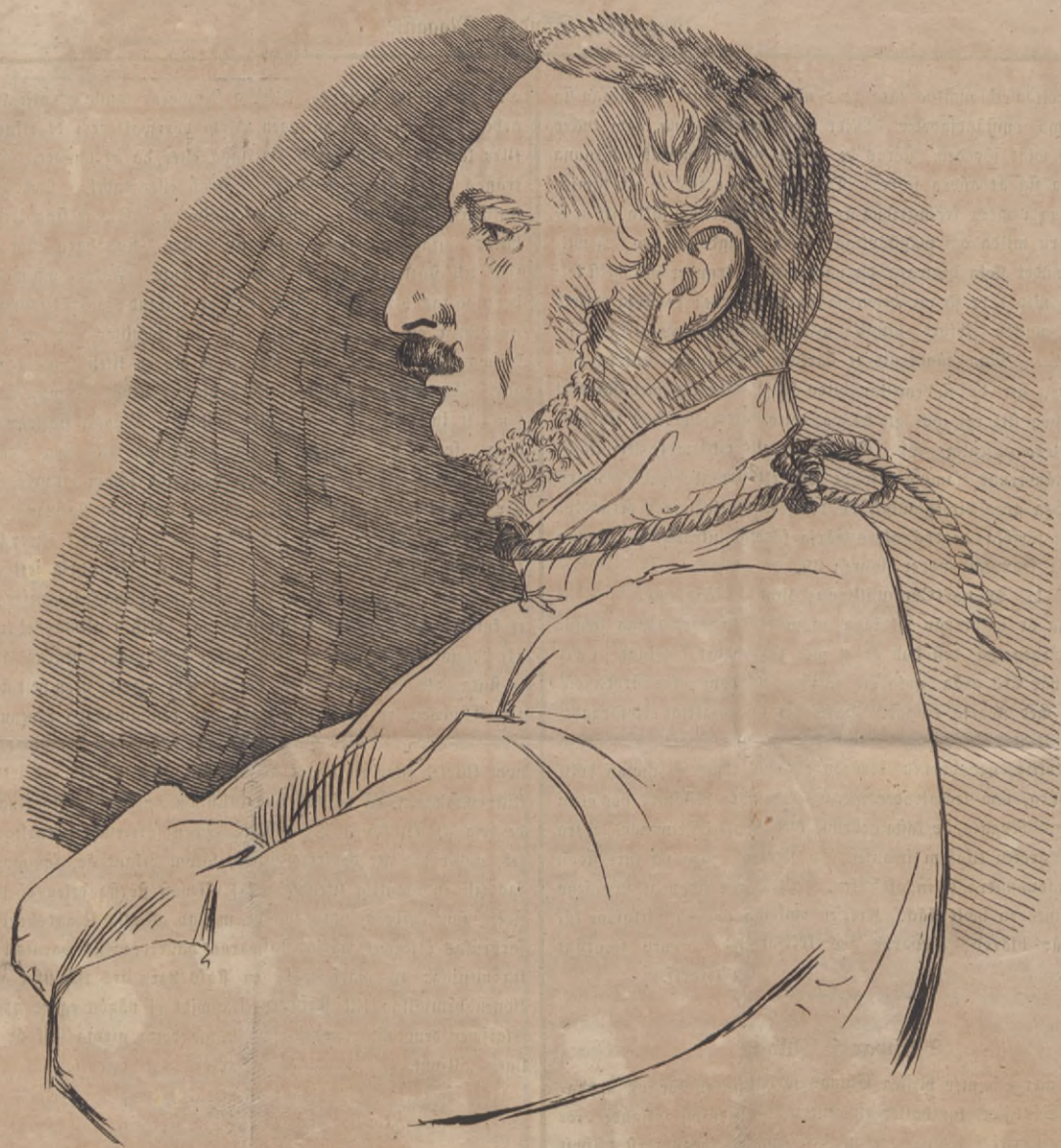
Slafwar i China.

Allt mer och mer blifwa Chinas förhållanden för oss uppda- gade. Så t. ex. innehåller en amerikansk tidning följande rö- rande slafweriet i China, sedan den anmärkningen först blifwit förenstfädd, att Chineserna äro de girigaste af alla folk i werl- den, såsom och på alla gator i deras städer, likasom i de priva- ta husen, rikedomens idol framställer sig. Sedan fortsar breskrif- waren: "såsom det synes, finnes det bland den million innerwäna- re, som Kanton eger, åtminstone 100,000 slafwar, hwaribland dock knappast 100 tillhöra manliga könet. Orsaken till denna olighet ligger i den omständighet att de manliga slafwarne i China hufwudslafstigen användas på åkerbruket och alltså ej i någon myckenhet kunna finnas i städerna. Wanliga priset på en slaf är omkring 2 à 300 dollars; fåna slafwinnor deremot betalas

ofta med 1000 dollars. Blifwa slafwarne gamla och otjenliga till arbete, så tjena de antingen såsom dörrwaktare i de rikas hus, eller lemnas de på gatan att tigga eller dö af hunger. Härfore träffas deras herrar hwarken af straff eller tabel. Behofwet af slafwar tillkommer i allmänhet sålunda. En af sina kreditorer hårdt ansatt gäldenär säljer sin hustru, sina barn eller och sig sjelf till slafveri, för att betala sin skuld. Fader- och moderlösa barn säljas ofta till slafwar, för att sålunda få sitt lifsuppehälle. Förälbrar och målsmän sälja ofta sina pupiller, för att sålunda blifwa af med dem eller för att få sig en liten summa penning- gar. En ganska anständigt klädd kvinna utböd åt mig sin hys- son, ett två års barn, för åtta dollars. Många slafwar äro så- dana, som i sin barndom blifwit bortstulna från sina föräldrar; ty det finnes många, som drifwa barnstöld såsom ett yrke, för att, när barnen blifwa fullwuxna, afyttra dem som slafwar. Word på slafbarn, hwarem jag läst så mycket i jättewerk öfwer China, förefomma sällan eller aldrig. Jag har sjelf aldrig sett ett så- dant brott och har talat med många förståndiga Chineser, som ej kunnat uttala något exempel härpå. Och i allmänhet tror jag att barnmord ej widare förefommer i Kanton. Häraf får man ej sluta, att solket är bättre än det förr varit, utan heit simpelt, att Chinesen ej bortkastar hwad han kan använda i penningar. Chinesiska slafwar äro hwarcken genom färgen på sin hud eller ge- nom klädsel eller på något annat sätt olika de fria. Blett slaf- sticlorna bära, då de äro unga, sin hufwubbenad annerlunda än de fria af sitt kön. De behålla äfwen fötternas naturliga stor- lek, under det att de frias fötter, såsom bekant är, sammanpres- sas till en ofantlig litenhet. Ej allenast största delen af the och siden, som utföres, utan en stor mängd af alla lefnadsbehof, som förbrukas i landet, går ur slafwarne händer, ur slafwarne i egent- lig mening; ty märk wäl, en slafs barn äro till sista genera- tionen hemfallna till slafveri, så widt ej någon egare af nåder frigifwer dem, ett exempel, som bland detta giriga folk är täm- ligen sällsynt.

Prinsen af Augustenburg.

Utaf offentliga tidningarne hafwa wi inhämtat, huru Prinsen af Augustenburg swikit Danstarnes sak i Holstein. Att detta skulle uppfalla nationens hela förtrytelse, är ganska tydligt. Så- som ett prof på sinnesstämningen mot honom i Danmarks huf- wudslaf, bifogas å nästa sida ett portätt, som framställer Hertigen med rep om halsen, såsom den der förskjett att hängas. För öf- rigt framställer bilden en kraftfull och beständ karaktär, som om den på adelt sätt eguat sig åt bemödanden för sitt folks sak, wäl skulle förmått att verka godt för sitt ändamål.

Hans Durchlauchtighed Høiforæderen
Brindsen til Augustenborg (Noer).